Eerste Kamer der Staten-Generaal

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
Internet www.eerstekamer.nl

Minister van Buitenlandse Zaken
De heer drs. A.G. Koenders
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

datum 26 april 2017
betreft Verordeningsvoorstellen inzake comitologie
ons kenmerk 161055u

Geachte heer Koenders,

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft de voorstellen voor de Verordeningen inzake aanpassing comitologie post-Lissabon (PRAC – delegatie/uitvoering)[1] en het voorstel voor een Verordening tot wijziging van de Comitologieverordening (182/2011)[2] besproken in haar vergaderingen. Ten aanzien van de BNC-fiches bij beide voorstellen leven vragen bij enkele fracties.

Ten aanzien van de voorstellen voor Verordeningen inzake aanpassing comitologie post-Lissabon (PRAC – delegatie/uitvoering)

De leden van de **PVV**-fractie hebben kennisgenomen van het BNC-fiche bij de voorstellen voor de verordeningen inzake aanpassing comitologie post-Lissabon (PRAC – delegatie/uitvoering).[3] Zij hebben naar aanleiding hiervan nog de volgende vragen.

In het BNC-fiche geeft de regering aan dat Nederland de voorkeur heeft voor een gevalsgewijze, inhoudelijk gemotiveerde beoordeling welke procedure in de basishandeling het meest op zijn plaats is, in plaats van een automatische omzetting naar delegatie. Nederland zal tijdens de onderhandelingen uitdragen dat iedere omzetting van de procedure op eigen merites zal moeten worden beoordeeld.[4] Kan de regering aangeven hoe hard deze voorkeur is? Is Nederland bereid om deze stelling af te zwakken?

Ook geeft de regering aan dat Nederland, in het algemeen, er geen voorstander is van dat de

[1] Verordening tot aanpassing van een aantal rechtshandelingen op het gebied van justitie die verwijzen naar de regelgevingsprocedure met toetsing, aan artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, **COM(2016)798**, en Verordening tot aanpassing van een aantal rechtshandelingen die verwijzen naar de regelgevingsprocedure met toetsing, aan de artikelen 290 en 291 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, **COM(2016)799**. Zie ook het edossier met nummer **E170006** op www.europapoort.nl.
[2] Verordening tot wijziging van Verordening (EU) nr. 182/2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren, **COM(2017)85**. Zie ook het edossier met nummer **E170012** op www.europapoort.nl.
[3] Kamerstukken II, 2016-2017, 22112, nr. 2288.
[4] Idem, p. 5.

bevoegdheidsdelegatie aan de Commissie voor onbepaalde tijd wordt verleend.[5] Wil Nederland dan een bepaalde tijd voorstellen? Zo ja, in welke orde van grootte moet dan gedacht worden? Of is Nederland toch wel bereid om akkoord te gaan met een bevoegdheidsdelegatie voor onbepaalde tijd?

In het IIA Beter Wetgeven hebben de Commissie, de Raad en het Europees Parlement de noodzaak onderkend om alle bestaande wetgeving aan te passen aan het bij het Verdrag van Lissabon ingevoerde rechtskader. De verwachting is dat het voorstel bij diverse lidstaten op verzet zal stuiten, aangezien gedelegeerde handelingen nog steeds gevoelig ligt bij de lidstaten, ondanks de afspraken in het IIA Beter Wetgeven.[6] Bij welke lidstaten verwacht men verzet? En in hoeverre is de verwachting dat zij toch akkoord zullen gaan, zo vragen de leden van de PVV-fractie.

Ten aanzien van het voorstel voor een Verordening tot wijziging van de Comitologieverordening (182/2011)

De leden van de **PVV**-fractie hebben kennisgenomen van het BNC-fiche inzake de verordening tot wijziging van de Comitologieverordening[7] en hebben met name nog vragen over het beroepscomité.
Welke lidstaten zijn vertegenwoordigd in dit comité en hoeveel afgevaardigden heeft iedere lidstaat, zo vragen de leden van de PVV-fractie. Wat zijn de voorwaarden om in dit comité plaats te nemen? Wat is de achtergrond van de leden? Zijn er meerdere niveaus in dit comité? Zo ja, op welke niveaus vindt stemming plaats? Wanneer wordt er door wie gestemd?
Wordt het stemgedrag van iedere stemming openbaar gemaakt? Zo nee, waarom niet?

Diverse lidstaten hebben echter al vraagtekens geplaatst bij de aanpassingsvoorstellen van de Commissie, omdat zij de procedurele aanpassing van de stemmingsregels voor het beroepscomité niet het geëigende instrument vinden om de democratische legitimiteit te versterken. De leden van de PVV-fractie wensen te vernemen welke lidstaten dit betreft.

De leden van de **SP**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het BNC-fiche inzake de verordening tot wijziging van de Comitologieverordening.[8] Deze leden delen het door zowel de Commissie als de regering verwoorde streven naar meer transparantie en democratische legitimiteit van de Europese besluitvorming binnen de comitologie, maar vragen zich af of het huidige voorstel in dat opzicht niet tekort schiet.

De leden van de SP-fractie roepen in herinnering dat Greenpeace en andere Europese milieuorganisaties erop hebben aangedrongen dat in het geval van controversiële voorgenomen besluiten die de publieke gezondheid en veiligheid raken, zoals het toelaten van genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) of andere potentieel schadelijke producten, altijd een gekwalificeerde meerderheid binnen de comités nodig is. Hiermee zou de democratische controle van de lidstaten van de uitvoeringsbevoegdheden van de Commissie op een heldere wijze geborgd zijn.

[5] Idem, p. 6.
[6] Idem, p. 6.
[7] Kamerstukken II, 2016-2017, 22112, nr. 2332.
[8] Kamerstukken II, 2016-2017, 22112, nr. 2332.

De Commissie zou een dergelijk voorstel in een eerder stadium ook hebben overwogen.[9] Deelt de regering de opvatting van de leden van de SP-fractie dat een dergelijke wijziging een verdergaande versterking van de democratische legitimiteit zou betekenen dan het thans voorliggende voorstel? Hoe zou de regering aankijken tegen een dergelijke wijziging van de procedure? Hoe kijkt de regering aan tegen de huidige praktijk dat de Commissie pesticiden, ggo's en andere potentieel schadelijke producten kan toelaten zonder een gekwalificeerde meerderheid van de lidstaten en zelfs als een gewone meerderheid tegen is? Klopt het dat tot nog toe alle autorisaties van ggo's zonder steun van een gekwalificeerde meerderheid van de lidstaten hebben plaatsgevonden? Is de regering het met de leden van de SP-fractie eens dat de huidige praktijk zeer te wensen over laat vanuit het oogpunt van de democratische legitimiteit?

Is de regering bekend met de kritiek vanuit milieuorganisaties op de procedures van de European Food Safety Authority (ESFA), en het gebrek aan vertrouwen in de objectiviteit van de door deze organisatie gemaakte wetenschappelijke evaluaties van de veiligheid van bepaalde producten?[10] Acht de regering in dit licht het wenselijk vanuit het oogpunt van de democratische legitimiteit dat de Commissie het advies van de ESFA altijd als leidend beschouwd? Hoe verhoudt zich in dat opzicht de ook door de regering geuite wens de democratische legitimiteit te versterken met het in het BNC-fiche benadrukte principe dat besluiten worden genomen op basis van technisch-wetenschappelijk advies? Is een dergelijke technocratische benadering niet principieel strijdig met een democratische besluitvorming die per definitie politiek is en niet op basis van (omstreden) wetenschappelijke expertise? Is de regering het met deze leden eens dat het de transparantie van besluitvorming ten goede zou komen indien de vaak door de industrie gefinancierde onderzoeken welke ten grond slag liggen aan de adviezen van de ESFA altijd openbaar gemaakt zouden worden? Is de regering daar met de leden van de SP-fractie voorstander van? Zo nee, waarom niet?

De leden van de SP-fractie constateren dat de regering in het algemeen hecht aan "optimale transparantie en democratische legitimiteit" maar tegelijkertijd van mening is dat dit punt moet worden "afgewogen tegen de mogelijk bredere economische gevolgen (m.n. voor de biotechnologiesector) van een mogelijk restrictiever toelatingsbeleid voor ggo's die het gevolg kan zijn van de veranderende stemprocedureregels"[11]. De aan het woord zijnde leden vragen de regering deze afweging nader toe te lichten. Dat wil zeggen, hoe zou die afweging er dan uit moeten of kunnen zien volgens de regering? Gesteld dat de economische gevolgen negatief zijn, wat betekent dit dan voor het geformuleerde uitgangspunt dat transparantie en democratische legitimiteit versterkt moeten worden? Zouden deze negatieve gevolgen tot een afweging kunnen leiden die neerkomt op de conclusie dat de democratische legitimiteit niet versterkt dient te worden, met andere woorden, dat het principe van de democratische legitimiteit moet wijken voor economische belangen, in dit geval van de biotechnologiesector? Zo ja, kan de regering ook andere economische sectoren of belangen noemen waar dit zou gelden, met andere woorden waar democratische legitimiteit niet verder versterkt zou moeten worden dan wel ingeperkt

[9] Zie bijvoorbeeld: http://www.greenpeace.org/eu-unit/en/News/2017/Commission-revises-EU-decision-making-rules-in-move-to-avoid-blame-/ (14 februari 2017).
[10] 'Improved EU decision-making in the area of health and consumer protection'. Open letter to Commission President Juncker, 13 februari 2017. Te raadplegen op: https://secured-static.greenpeace.org/eu-unit/Global/eu-unit/banners/2017/20170213_Open_Letter_Comitology.pdf.
[11] Kamerstukken II, 2016-2017, 22112, nr. 2332, p. 4-5.

wegens verwachte economisch gevolgen? Ziet de regering de afweging tussen economische belangen en democratische legitimiteit als in het algemeen een goed beginsel van beleid? Geldt dit uitgangspunt voor de democratische legitimiteit van de Europese Unie als geheel? Geldt deze afweging tussen economische belangen en democratische legitimiteit ook op nationaal niveau vanuit de visie van de regering?

De regering wil de Commissie verzoeken om een nadere toelichting van de bredere economische gevolgen van een eventueel restrictiever toelatingsbeleid. Is dit verzoek al gedaan? Wanneer wordt het antwoord verwacht? Wordt de Eerste Kamer ook over dit antwoord geïnformeerd? Zou het antwoord kunnen leiden tot een wijziging van de huidige appreciatie van de voorgestelde verordening? Zou het kunnen leiden tot een afwijzing van het Commissievoorstel door de regering, zo vragen de leden van de SP-fractie.

Houdt de regering het ook voor mogelijk dat de huidige voorstellen niet tot een restrictievere toelating van ggo's zal leiden, maar in sommige gevallen tot het toelaten van ggo's door een meerderheid van de getelde stemmen (dus onthoudingen en niet uitgebrachte stemmen niet langer meegeteld), terwijl in werkelijkheid er geen meerderheid voor een dergelijke toelating is? Zal er dan geen sprake zijn van het verlenen van een schijn-democratische legitimiteit aan de door de Commissie genomen uitvoeringsbesluiten in maatschappelijk zeer omstreden kwesties?

De leden van de SP-fractie vragen zich voorts af waar precies de twijfel van de regering vandaan komt ten aanzien van het voorstel om te verwijzen naar de Raad in het geval van een "no opinion" uitkomst.[12] Kan de regering deze twijfel nog nader toelichten? De regering verwacht dat met de voorgestelde veranderde stemregels het minder vaak tot een impasse zal komen. Maar waarom, als het dan toch tot zo'n impasse zou komen in het comité, zou deze impasse dan volgens de regering beter niet doorbroken kunnen worden? Naar welke "voorspelbaarheid" verwijst de regering hier? Voor wie is deze voorspelbaarheid belangrijk? Welke belangen worden hier gediend? Hoe verhoudt deze voorspelbaarheid zich volgens de regering tot het punt van de democratische legitimiteit?

Kan de regering inzicht verschaffen aan wie voor Nederland zitting hebben in de comités van experts? Worden er lijsten bij gehouden van wie deze experts zijn? Hoe wordt er voor zorg gedragen dat deze experts het door het parlement gecontroleerde kabinetsbeleid volgen?

Ten slotte hebben de leden van de SP-fractie nog de volgende vragen. Welke lidstaten hebben tot nog toe, zoals de regering het stelt, "vraagtekens geplaatst bij de aanpassingsvoorstellen van de Commissie"[13]? Kan de regering inmiddels een preciezere inschatting geven van het krachtenveld?

[12] Idem, p. 6.
[13] Idem, p. 6.

De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken wensen graag een reactie te vernemen binnen 6 weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Dr. E.B. van Apeldoorn
Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken